

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

6 април 2017 година¹

„Преюдициално запитване — Директива 2011/64/ЕС — Член 2, параграф 1, буква в) — Член 5, параграф 1, буква а) — Понятия за „тютюн за пушене“, „тютюн, който е нарязан или раздробен по друг начин“ и „индустриална обработка“

По дело C-638/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Nejvyšší správní soud (Върховен административен съд, Чешка република) с акт от 29 октомври 2015 г., постъпил в Съда на 30 ноември 2015 г., в рамките на производство по дело,

Еко-Tabak s. r. o.

срещу

Generální ředitelství cel,

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: Е. Regan, председател на състава, J.-C. Vonichot и Ал. Арабаджиев (докладчик), съдии,

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: М. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 26 октомври 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за чешкото правителство, от Т. Müller, М. Smolek и J. Vlácil, в качеството на представители,
- за испанското правителство, от V. Ester Casas, в качеството на представител,
- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от M. G. Albenzio, avvocato dello Stato,
- за Европейската комисия, от F. Tomat и Z. Malušková, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 декември 2016 г.,

¹ — Език на производството: чешки.

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 2 и 5 от Директива 2011/64/ЕС на Съвета от 21 юни 2011 година относно структурата и ставките на акциза върху обработен тютюн (ОВ L 176, 2011 г., стр. 24).
- 2 Запитването е представено в рамките на спор между Еко-Tabak s. r. o. и Generální ředitelství cel (генерална дирекция „Митници“, Чешка република) по повод на конфискуването на продукти, считани за обработен тютюн, за който се дължи акциз.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 2, 3, 8 и 9 от Директива 2011/64 гласят:
 - „(2) Данъчното законодателство на Съюза по отношение на тютюневите изделия е необходимо да гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар и в същото време да осигури високо равнище на закрила на човешкото здраве, както се изисква от член 168 от Договора за функционирането на Европейския съюз, като се има предвид, че тютюневите изделия могат сериозно да увредят здравето, както и че Съюзът е страна по Рамковата конвенция на Световната здравна организация за контрол на тютюна (FCTC). Следва да се вземе предвид преобладаващата ситуация за всеки от различните типове обработен тютюн.
 - (3) Една от целите на Договора за Европейския съюз е запазване на икономически съюз, характеристиките на който съвпадат с тези на [вътрешния] пазар, в рамките на който има здравословна конкуренция. Относно обработения тютюн постигането на тази цел предполага прилагането в държавите членки на данъци, [наложени] върху потреблението на продукти от този сектор, да не нарушава условията на конкуренция и да не възпрепятства свободното движение [на тези продукти] в рамките на Съюза.
- [...]
- (8) В интерес на единното и справедливо данъчно облагане определението за цигари, пури и пурети и друг тютюн за пушене следва да се измени, така че съответно цилиндричните тела тютюн, които според тяхната дължина могат да се считат за две или повече цигари, да бъдат третирани като две или повече цигари за акцизни цели; вид пура, която в много отношения е подобна на цигара, да бъде третирана като цигара за акцизни цели; тютюнът за пушене, който в много отношения е подобен на фино нарязан тютюн, предназначен за свиване на цигари, да бъде третиран като фино нарязан тютюн за акцизни цели; и да се даде ясно определение за отпадъците от тютюн. [...]
- (9) Относно акцизите хармонизирането на структурите трябва да има за резултат, по-специално, конкуренцията между различните категории обработен тютюн, принадлежащи към една и съща група, която да не се нарушава от облагането с данъка и [по този начин да се осъществи] отварянето на националните пазари на държавите членки“.

4 Член 1 от тази директива предвижда:

„Настоящата директива установява основните принципи за хармонизацията на структурата и ставките на акциза, на които държавите членки подлагат обработения тютюн“.

5 Член 2, параграф 1 от посочената директива гласи:

„За целите на настоящата директива обработен тютюн означава:

- а) цигари;
- б) за пури и пурети;
- в) тютюн за пушене:
 - i) фино нарязан тютюн за свиване на цигари,
 - ii) друг тютюн за пушене“.

6 Текстът на член 5 от същата директива е следният:

„1. За целите на настоящата директива тютюн за пушене означава:

- а) тютюн, който е нарязан или раздробен по друг начин, усукан или пресован на плочки и може да се пуши в този вид, без да е необходима допълнителна индустриална обработка;
- б) отпадъци от тютюн, пригодени за продажба на дребно, които могат да се пушат и не попадат в обхвата на член 3 и член 4, параграф 1. За целите на настоящия член за отпадъци от тютюн се считат остатъци от тютюневи листа и вторични продукти, получени при обработката на тютюн или при производството на тютюневи изделия.

2. Тютюнът за пушене, в който повече от 25 % тегловно от тютюневите частици са нарязани по широчина на по-малко от 1,5 милиметра, се счита за фино нарязан тютюн за свиване на цигари.

[...]“.

Чешкото право

7 Член 101 от zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních (Закон № 353/2003 относно акцизите) в редакцията му, приложима към фактите по спора в главното производство (наричан по-нататък „Законът за акцизите“), озаглавен „[О]работеният тютюн, за който се дължи акциз“, гласи:

„1) За обработения тютюн се заплаща акциз.

2) По смисъла на настоящия закон обработен тютюн означава цигари, пури, пурети и тютюн за пушене.

3) По смисъла на настоящия закон:

[...]

с) тютюн за пушене означава:

- 1. тютюн, който е нарязан или раздробен по друг начин, усукан или пресован на плочки и може да се пуши в този вид, без да е необходима допълнителна индустриална обработка;

2. отпадъци от тютюн, предлагани за продажба на дребно, които не попадат в обхвата на а) или б) и могат да се пушат; или
3. тютюн за пушене, в който повече от 25 % тегловно от тютюневите частици са нарязани по широчина на по-малко от 1,5 милиметра; става въпрос за фино нарязан тютюн за свиване на цигари.

[...]

б) По смисъла на настоящия закон тютюн за пушене освен това означава изделия, съставени изцяло или частично от вещества, различни от тютюн и отговарящи на другите изисквания по параграф 3, буква с), с изключение на изделията, посочени в параграф 8, или изделие, което не е посочено в параграф 3, буква с), при условие че без да е предназначено за пушене, същевременно е годно за пушене и е приготвено за продажба на крайния потребител.

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 8 С решение от 14 ноември 2013 г., изменено на 29 май 2014 г., Celní úřad pro Jihočeský kraj (митническо бюро на района Южна Бохемия, Чешка република) разпорежда да се конфискуват известен брой продукти, държани от Еко-Табак, с мотив че те представляват тютюн за пушене по смисъла на член 101, параграф 6 от Закона за акцизите, вследствие на което върху тях се дължи акциз. От предоставената от запитващата юрисдикция информация следва, че тези продукти са изсушени, плоски, с неправилна форма, частично обезжилени тютюневи листа, преминали процес на изсушаване и контролирано овлажняване, които съдържат глицерин, позволяващ да се запази влажността и еластичността на листата, за да не се скъсат при манипулирането им, и които, при все че не са предназначени за пушене, са годни за пушене след проста манипулация, например посредством смачкване или ръчно нарязване. Тези продукти били като цяло предназначени за продажба на крайния потребител.
- 9 Еко-Табак подава жалба срещу това решение пред Krajský soud v Českých Budějovicích (Районен съд на Чешке Будейовице, Чешка република), като изтъква, че определението на продуктите, попадащи в приложното поле на член 101, параграф 6, последна част от изречението от Закона за акцизите, неправомерно разширява посочения в Директива 2011/64 списък на тютюневите изделия.
- 10 С решение от 30 януари 2015 г. тази юрисдикция отхвърля жалбата на Еко-Табак, като приема, че определението по член 101, параграф 6, последна част от изречението от Закона за акцизите не надхвърля очертаванията на Директива 2011/64, доколкото духът и целта на последната са да се облагат с акциз продуктите, които, без да са предназначени за пушене, са въпреки това годни за пушене, както и да се избегне заобикаляне на данъчното законодателство или на правото на Европейския съюз.
- 11 Еко-Табак обжалва това решение пред Nejvyšší správní soud (Върховен административен съд, Чешка република). Това дружество изтъква по-конкретно, че Директива 2011/64 не съдържа никаква категория тютюневи изделия, която да съответства на предвидената в член 101, параграф 6, последна част от изречението от Закона за акцизите, и че условието, според което съответният продукт може да се пуши, трябва да бъде изпълнено от момента, в който този продукт е сложен в магазина с цел да бъде продаден. Освен това не е достатъчно дадено тютюнево изделие да може да се пуши, за да може да се счита за обработен тютюн по смисъла на тази директива. Всъщност условието съответният продукт да може се пуши, е само едно от условията, които трябва да бъдат изпълнени от дадено тютюнево изделие, за да може то да се квалифицира като „тютюн за пушене“ по смисъла на посочената директива.

- 12 Въпреки, че от акта за преюдициално запитване следва, че член 101 от Закона за акцизите има за предмет да транспонира в чешкия правен ред членове 2 и 5 от Директива 2011/64, Nejvyšší správní soud (Върховен административен съд) се съмнява дали продукти, като разглежданите в главното производство, представляват обработен тютюн, към който се прилага тази директива. При отрицателен отговор на този въпрос Nejvyšší správní soud иска да се установи дали членове 2 и 5 от посочената директива допускат държава членка да облага с акциз подобни продукти.
- 13 В това отношение запитващата юрисдикция посочва, че Съдът все още не се е произнесъл по тълкуването на член 2, параграф 1, буква в), подточка ii), нито по това на член 5 от Директива 2011/64, що се отнася до понятието „тютюн за пушене“.
- 14 Освен това запитващата юрисдикция счита, че обработеният тютюн по смисъла на Директива 2011/64 се характеризира основно с това, че може да се пуши. Тази характеристика позволява също да се определят различните групи или видове обработен тютюн.
- 15 При тези обстоятелства Nejvyšší správní soud (Върховен административен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Може ли да се приеме, че изсушени, плоски, с неправилна форма, частично обезжилени тютюневи листа и/или част от такива, преминали процес на изсушаване и контролирано овлажняване, които [съдържат] глицерин и са годни за пушене след проста манипулация (посредством смачкване или ръчно нарязване), представляват обработен тютюн по смисъла на член 2, параграф 1, буква в), подточка ii) или на член 5, параграф 1, буква а) от Директива 2011/64?
- 2) При отрицателен отговор на първия въпрос, допуска ли член 5 във връзка с член 2 от Директива 2011/64 правна уредба на държава членка, която прилага акциза върху обработен тютюн за тютюн, който не е посочен в членове 2 и 5 от посочената директива, който, при все че не е предназначен за пушене, може да се пуши (от такова естество е или е годен за пушене) и който е бил обработен, за да бъде продаден на крайния потребител?“.

По преюдициалните въпроси

- 16 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 2, параграф 1, буква в) и член 5, параграф 1 от Директива 2011/64 трябва да се тълкуват в смисъл, че изсушени, плоски, с неправилна форма, частично обезжилени тютюневи листа, преминали процес на изсушаване и контролирано овлажняване, които съдържат глицерин и са годни за пушене след проста манипулация, състояща се от смачкване или ръчно нарязване, спадат към понятието „тютюн за пушене“ по смисъла на тези разпоредби.
- 17 В това отношение следва да се отбележи, че както става ясно от член 1 от нея, целта на Директива 2011/64 е да установи основните принципи за хармонизацията на структурата и ставките на акциза, на които държавите членки подлагат обработения тютюн. Следователно тази директива спада към данъчното законодателство на Съюза, приложимо към тютюневите изделия, което съгласно съображение 2 от същата има за предмет да гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар и в същото време да осигури високо равнище на закрила на човешкото здраве.
- 18 Освен това от съображение 3 от Директива 2011/64 следва, че по този начин тя цели да се гарантира, че прилагането в държавите членки на данъци, наложени върху потреблението на продукти от сектора на обработения тютюн, не нарушава условията на конкуренция и не възпрепятства свободното движение на тези продукти в рамките на Съюза. По-специално в

съображение 8 от тази директива по същество е посочено, че продуктите, които в много отношения са подобни на продуктите, попадащи в приложното поле на посочената директива, би трябвало да се третират като тях, докато в съображение 9 от същата директива се посочва, че хармонизирането на структурите на акцизите трябва да има за резултат конкуренцията между различните категории обработен тютюн, принадлежащи към една и съща група, да не се нарушава от данъчното облагане и че по този начин ще се осъществи отварянето на националните пазари на държавите членки.

- 19 Член 2, параграф 1 от Директива 2011/64 разделя в три категории обработения тютюн, който е предмет на целената с тази директива хармонизация, като първата обхваща цигарите, втората пурите и пуретите, а третата тютюна за пушене.
- 20 Що се отнася по-специално до тютюна за пушене, от текста на член 2, параграф 1, буква в), подточки i) и ii) от посочената директива следва, че тази категория се подразделя на две подкатегории, озаглавени съответно „фино нарязан тютюн за свиване на цигари“ и „друг тютюн за пушене“.
- 21 От своя страна член 5, параграфи 1 и 2 от Директива 2011/64 определя понятията съответно за „тютюн за пушене“ и за „фино нарязан тютюн за свиване на цигари“. По този начин първото от тези понятия обхваща както „тютюн, който е нарязан или раздробен по друг начин, усукан или пресован на плочки и може да се пуши в този вид, без да е необходима допълнителна индустриална обработка“, така и „отпадъци от тютюн, пригодени за продажба на дребно, които могат да се пушат и не попадат в обхвата [на понятието за цигари или за пури и пурети]“.
- 22 В конкретния случай е безспорно, че разглежданите в главното производство тютюневи изделия не спадат нито към понятието за „фино нарязан тютюн за свиване на цигари“ по смисъла на член 2, параграф 1, буква в), подточка i) и по член 5, параграф 2 от Директива 2011/64, нито към това за „отпадъци от тютюн“ по смисъла на член 5, параграф 1, буква б) от тази директива.
- 23 При това положение, за да се определи дали тези продукти спадат към посочената в член 2, параграф 1, буква в), подточка ii) от Директива 2011/64 подкатегория „друг тютюн за пушене“, следва да се провери дали те представляват „тютюн за пушене“ с оглед на определението по член 5, параграф 1, буква а) от тази директива.
- 24 С оглед на припомнените в точки 17 и 18 от настоящото решение цели на посочената директива понятието за „тютюн за пушене“ не би могло да се тълкува ограничително.
- 25 От текста на член 5, параграф 1, буква а) от същата директива следва, че той изисква спазването на две кумулативни условия, тоест, от една страна, тютюнът да е нарязан или раздробен по друг начин, усукан или пресован на плочки и от друга страна, да може да се пуши, без да е необходима допълнителна индустриална обработка.
- 26 Що се отнася до първото условие, от акта за преюдициално запитване не следва разглежданият в главното производство тютюн да е усукан или пресован на плочки.
- 27 При това положение следва да се определи дали той може да се счита за нарязан или раздробен по друг начин по смисъла на член 5, параграф 1, буква а) от Директива 2011/64.
- 28 Във връзка с това при липсата на дефиниции на термините „нарязан“ и „раздробен“ в тази директива, за да се определи обхватът им, следва да се разгледа техният обичаен и общоприет смисъл (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2015 г., Sommer Antriebs- und Funktechnik, C-369/14, EU:C:2015:491, т. 46, както и цитираната съдебна практика). Тези термини обаче, чийто обичаен смисъл е особено широк, посочват, по-конкретно що се отнася до първия от тях,

резултата от действия, представляващи откъсване на част или на парче от даден предмет с режещ инструмент, а вторият — резултата от действия, представляващи раздробяване или разделяне на даден предмет.

- 29 Вследствие на това, доколкото според предоставените от запитващата юрисдикция данни разглежданите в главното производство продукти се състоят от частично обезжилени тютюневи листа, тези продукти трябва да се считат за нарязан или раздробен по друг начин тютюн по смисъла на член 5, параграф 1, буква а) от Директива 2011/64.
- 30 Що се отнася до използваното в посочения член 5, параграф 1, буква а) понятие за „индустриална обработка“, според общите разбирания то обхваща преработката, която обичайно се извършва в голям мащаб и посредством стандартизиран процес, на суровини в материални блага.
- 31 От практиката на Съда следва по същество, че не представляват „индустриални обработки“ лесните манипулации, целящи да направят незавършено тютюнево изделие годно за пушене, като манипулацията на просто вмъкване на цилиндрично тяло от тютюн в цигарено руло (вж. по аналогия решения от 24 септември 1998 г., *Brinkmann*, C-319/96, EU:C:1998:429, т. 18 и 20 и от 10 ноември 2005 г., *Комисия/Германия*, C-197/04, EU:C:2005:672, т. 31 и 32).
- 32 При тези условия трябва да се счита за годен за пушене, без да е необходима допълнителна „индустриална обработка“ по смисъла на член 5, параграф 1, буква а) от Директива 2011/64, обработеният тютюн, който е приготвен или може лесно, с неиндустриални средства, да се подготви за пушене.
- 33 В конкретния случай, както става ясно от акта за преюдициално запитване, разглежданите в делото по главното производство продукти са преминали процес на изсушаване и контролирано овлажняване, съдържат глицерин и са годни за пушене след проста манипулация, състояща се от смачкване или ръчно нарязване. С уговорката, че запитващата юрисдикция следва да провери дали това е така, явно тези продукти отговарят и на второто условие по точка 25 от настоящото решение и следователно спадат към понятието „тютюн за пушене“, както то е определено в член 5, параграф 1, буква а) от Директива 2011/64.
- 34 При тези условия, тъй като не представляват фино нарязан тютюн за свиване на цигари по смисъла на член 2, параграф 1, буква в), подточка i) от тази директива, подобни продукти трябва в такъв случай да се считат за спадащи към понятието „друг тютюн за пушене“ по смисъла на член 2, параграф 1, буква в), подточка ii) от посочената директива.
- 35 С оглед на всички гореизложени съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 2, параграф 1, буква в) и член 5, параграф 1 от Директива 2011/64 трябва да се тълкуват в смисъл, че изсушени, плоски, с неправилна форма, частично обезжилени тютюневи листа, преминали процес на изсушаване и контролирано овлажняване, които съдържат глицерин и са годни за пушене след проста манипулация посредством смачкване или ръчно нарязване, спадат към понятието „тютюн за пушене“ по смисъла на тези разпоредби.
- 36 Предвид отговора на първия въпрос не следва да се отговаря на втория въпрос.

По съдебните разноси

- 37 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

Член 2, параграф 1, буква в) и член 5, параграф 1 от Директива 2011/64/ЕС на Съвета от 21 юни 2011 година относно структурата и ставките на акциза върху обработен тютюн трябва да се тълкуват в смисъл, че изсушени, плоски, с неправилна форма, частично обезжилени тютюневи листа, преминали процес на изсушаване и контролирано овлажняване, които съдържат глицерин и са годни за пушене след проста манипулация посредством смачкване или ръчно нарязване, спадат към понятието „тютюн за пушене“ по смисъла на тези разпоредби.

Подписи